

Стенографски дневник

НА

31. заседание

Вторник, 12 януари 1943 г.

Открито в 16 ч. 50 м.

Председателствувал подпредседателят Димитър Пешев.
Секретари: Александър Загоров и Иван Минков.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорил: И. Хайдудов	679
Телеграми	679	б) Министерството на земеделието и държавните имоти (Приемане)	684
Отпуски	679	Говорили: Ц. Дамянов	684
Предложения	679	С. Янев	686
Законопроекти	679	З. Клявков	688
Дневен ред:		Законопроект за бюджета на разните фондове на държавата за 1943 бюджетна година. (Първо четене)	693
Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроектите за разходите през 1943 бюджетна година по:		Дневен ред за следващото заседание	695
а) Министерството на търговията, промишлеността и труда. (Приемане)	679		

Председателствуваш Димитър Пешев: (Звъни) Присъствуват нужният брой народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(Отсъствуват народните представители: Александър Радолов, Борис Попов, д-р Васил Георгиев, Георги Свиначов, Георги Кендров, д-р Георги Рафаилов, Георги Тодоров, Гето Кръстев, Данаил Жечев, Деню Георгиев, Димитър Икономов, Дичо Тодоров, Дочо Христов, Еким Екимов, д-р Иван Вазов, Иван п. Константинов, Илия Славков, Матю Иванов, Минчо Ковачев, д-р Никола Сакаров, Петко Кършев, Петър Грънчаров, Петър Думанов, Симеон Киров, Стоян Никифоров и Филип Махмудиев).

(Става прав. Народните представители също стават прави)

Г-да народни представители! На поздравителната телеграма по случай Новата година, изпратена от г-н председателя на Народното събрание до Негово Величество Царя, се получи следната телеграма: (Чете)

„Христо Калфов, председател на Народното събрание, София.

Трогнат от хубавите Ви новогодишни приветствия и родолюбиви уверения, благодаря от сърце Вам и на народните представители, като честитя също на всички ви Новата година с най-добри пожелания. Нека с Божията благословия и подкрепа и с общи сплотени усилия работим всички и заедно за изграждането на благоденствието и величието на обединена България. Царят.“ (Бурни ръкоплескания)

Поздравителната телеграма на председателя на Народното събрание до Негово Величество има следното съдържание: (Чете)

„Негово Величество Царя. Дворецът. София.

Ваше Величество! От мое име и това на всички народни представители, поднасям на Ваше Величество, на Нейно Величество Царицата, на Негово Царско Височество Престононаследника Княз Симеон Търновски и на целия Царски дом искрени и сърдечни честитки по случай настъпването на Новата 1943 година.

Празнувайки встъпването на Новата година, народните представители, сплотени и обединени здраво около престола на Ваше Величество, са готови, заедно с народа, когото представляват, да бранят целостта, независимостта и свободата на обединена България.

Народното представителство и аз вседушевно пожелавам да се продължи успешно следваният досега щастлив народен път.

Нека Всевишният благослови, щото през настъпващата година Августейшото Царско семейство да пребъде в здраве, бодрост и благополучие, а Ваше Величество да продължава да ни води от успех към успех до окончателното възтържествуване на светата наша кауза, за благото, славата и величието на целокупния български народ. Христо Калфов, председател на Народното събрание. (Ръкоплескания)

Г-да народни представители! Има да ви направя следните съобщения.

Разрешен е отпуск на следните г-да народни представители:

Георги Рашков — 4 дни, Димитър Икономов — 4 дни, Еким Екимов — 3 дни; инж.-арх. Иван Гърков — 1 ден; Петко Кършев — 4 дни, Петър Грънчаров — 4 дни, Стоян Никифоров — 5 дни, и Рашко Атанасов — 3 дни.

Постъпили са:

От Министерството на финансите — предложение за изплащане през 1943 г. поети ангажименти за доставка на машини и консума-

тивни материали за Държавната печатница през 1942 г. от икономите по бюджета на Министерството на финансите за 1942 бюджетна година (§ § 39, 40 и 51).

От същото министерство — предложение за одобрение решението на прошетарната комисия, взети в заседанието й на 2 декември 1942 г., протокол № 33.

От същото министерство — законопроект за изплащане от държавата 2.500.000 лв. на акционерното дружество „Гебрюдер Бюлер & Ко“, Виена.

От същото министерство — законопроект за отпускане народни пенсии на Мария Григорова Василева и Босилка Димитър Ризова.

От Министерството на земеделието и държавните имоти — предложение за одобрение 51. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 14 декември 1942 г., протокол № 165 — относно изсичането на изсъхнали кестенови дървета в Берковския балкан.

От същото министерство — предложение за одобрение 30. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 21 декември 1942 г., протокол № 168 — относно продажбата на конфискуваните по закона за горите дървени материали в Скопската, Битолската и Беломорската област.

От същото министерство — предложение за одобрение 24. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 23 декември 1942 г., протокол № 170 — относно приложението на алинея трета и четвърта от чл. 11 на закона за дървоснабдяването.

От Министерството на вътрешните работи и народното здраве — законопроект за приемане дарението на Съюза на общинските служители в България в полза на държавата — Главна дирекция на народното здраве.

Раздадени са на народните представители и ще бъдат поставени на дневен ред.

Минаваме на точка първа от дневния ред:

Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроекта за разходите през 1943 бюджетна година по Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Има думата народният представител г-н Александър Гатев.

Обаждат се: Няма го.

Председателствуваш Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Георги Тодоров.

Обаждат се: Няма го.

Председателствуваш Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Игнат Хайдудов.

Игнат Хайдудов: (От трибуната) Г-да народни представители! Политическото и военно положение на страната ни задължава сега по-сериозно от всеки друг път да разгледаме стопанското положение на страната, да видим в какво състояние е производството, в какво състояние са отделните стопански и производствени категории, да видим как поотделно носят тежестите на войната тия категории от българския народ.

Трябва да спрем също и вниманието си на въпросите за цените, снабдяването, за спекулата и с всичката отговорност, която имаме

пред държавата в това съдебно време, да кажем открито и честно разбиранята си, за да се имат пред вид от почитаемото правителство.

Аз ще се спра първо на положението на нашата индустрия във връзка с индустриалното производство.

Г-да народни представители! Не може и не бива да се намери здрав и честен български гражданин, който не желае българският народ да има здрава и солидна родна индустрия. Именно поради това в миналото държавата даде толкова много жертви за нея. Тя даде много милиарди за изграждането и за стабилизирането на нашата индустрия. И действително, благодарение на това в страната ни се произвежда почти всичко, каквото е необходимо за народното ни стопанство и за българския народ. Но ако индустрията беше необходима особено за времена като днешните, не бива в никой случай да затваряме очи и, от срам или други съображения, да не изтъкнем някои обстоятелства и факти, които се виждат от най-обикновения наблюдател.

Аз ще се спра само на някои индустрии и ще си послужи с някои факти дотолкова, доколкото могат да се изнесат от тази отговорна трибуна, за да се види, дали възлаганите надежди върху индустрията въобще от страна на държавата се оправдават.

Сега, когато е необходимо да се произвежда колкото се може повече, вие ще се съгласите — защото сигурен съм, че и вие имате сведения — че някои индустрии, когато искат да получат по-високи цени за своите произведения, намаляват производството си и така успяват да получават по-високи цени.

Казах, аз ще се спра само на някои индустрии. На първо място ще се спра на шперплатната индустрия. Вам е известно, че балканът дава гора и че не са необходими артикули за тая индустрия от чужбина. За тая индустрия са необходими само дърво и труд. Въпреки това вам е известно, че на пазара има много голяма липса, голям недоимък от шперплат, именно за да се получат по-високи цени, които фабрикантите имат вече. Аз ще посоча цените на шперплата в миналото. В 1939 г. кубически метър шперплат средно е продаван около 5.000 лв., до 1942 г. — 6.100 лв., а новата цена на шперплата е 12.100 лв. Цената на брестовия шперплат е била 14.000 лв., сега е 18.000 лв. на кубически метър!

Тук трябва да отбележа някои факти и моля г-н министъра на търговията да бъде любезен и да си вземе бележка от тях. Доколкото се простират моите сведения, след като някои от шперплатовите фабрики са калкулирали всичките си разходи, включително и акциза от 10%, са намерили — по техни сметки — че един кубически метър шперплат им коства към 9.700 лв. а някои от тях са се били съгласили цената да бъде 10.500 лв. Обаче, за голямо учудване, те са получили цена 12.100 лв. на кубически метър. Аз отидох да проверя лично при началника на отделението за цените, обаче не намерих в данните, които ми даде същият, че е искано увеличение на цената на брестовия шперплат. Съответният чиновник ми отговори, че на основание увеличението на цената на буковия шперплат е дадено съответното увеличение на цената и на брестовия шперплат.

По-нататък. Да вземем една дребна, една малка индустрия — туткалната. По-рано кожият туткал имаше цена 38 лв., а днес е 60 лв. Кокаленият туткал по-рано имаше цена 26.50 лв., а днес е 50 лв., плюс 10 лв. за изравнителния фонд. Но както за шперплата, така и за туткалата занаятчиите-столари обикалят постоянно покрай комисарството и Министерството на търговията, за да получат наряд. Независимо от това, г-да народни представители, както казах, че фабрикантите намаляват производството, за да получат по-високи цени, туткалът на торбички се носи от работници, чиновници и други на една от софийските фабрики и се продава от 200 до 300 лв. килограмът.

Г-да народни представители! Какво да кажа за кожната индустрия? Преди няколко дни г-н министърът на търговията в една конференция с директори и началници на отдели е искал да се освие за количеството на произведените кожи в изработено вече състояние. Установено е, че от 600-те хиляди килограма сурови кожи, влезли за преработка в фабриките, в кожната индустрия, излезли са само 60 хиляди килограма, а другите още били в някакво движение! Пита се: не е ли вярно, че извън тия 600 хиляди килограма кожи в сурово състояние, влезли в фабриките за преработване, са влезли много по-големи количества сурови кожи и по други пътища? И затуй по друг начин не можем да си обясним защо под режима на разпределението на гъона и на кожите се произвеждат много по-малко количество обука, отколкото по другата линия — по късите въли, на черната боса. Много естествено е, че тук особено се върши една страшна дейност, с нищо неоправдана, спрямо държавата и към народ. Обработените кожи и гъонът, които се изработват от суровите кожи, влезли по другите пътища в кожната индустрия, се продават, както е известно на всички ви, 5—6 пъти по-скъпо отколкото нормираните цени.

Да вземем една друга нова индустрия у нас — производството на обувки с дървени подметки. Ако са в сила последните цени на обувките, които ми даде началникът на отделението на цените, т. е., че дамските обувки от местна кожа и гъон струват 500 лв., а мъжките — 570 лв., вие, г-да народни представители, знаете, че някои модели от тия обувки с дървени подметки, с подлоги от дърво, се продават на много по-високи цени.

Има една друга индустрия — вакуумната и консервната. Поради големите печалби, които тая индустрия реализира, вие виждате, г-да народни представители, че почти във всеки град се издигнаха по няколко комини, което безспорно трябва да ни радва, защото нашето земеделско производство ще трябва да излезе в преработено състояние. Но въпросът, който аз поставям пред почитаемото народно представителство, е този: какво печели производителят, от една страна, и колко печели индустриалецът, от друга страна? Аз не ще

си послужи с имена, но трябва да ви кажа, че една вакуумна и консервна фабрика, която допреди две или три години не можеше да посрещне своите задължения, клатеше се, днес е в богато и цветущо състояние. В резултат на какво? В резултат на това, че се вземат по разни начини и пътища произведенията на земеделеца, на производителите, на лозаря, на пипиниериста и пр. на ниски цени и всички фирми трупат големи и много големи печалби.

Г-да народни представители! Сигурно има и други индустрии, които не се различават от тези, които споменах. И заради туй, както подчертах и в началото, аз моля почитаемото правителство — впрочем то е и длъжно да направи всичко необходимо в това направление, за да респектира тези среди. Аз стоя на становището, на което съм застанал още преди две и половина години, че правителството ще трябва да национализира тези индустрии или някои от тези индустриални предприятия, за да се отнеме възможността на тези среди или на тези хора да продължават да ограбват и да изнудват каквото производителното население, така и държавата.

Г-да народни представители! Ако това е положението с някои от нашите индустрии, аз ще искам само в няколко минути да видя какво е положението на индустриалния работник. Така например средната работническа надница във вълнено-текстилната индустрия беше 58.50 лв.; с всички повишения, които бяха дадени през 1940 г. 15%, през 1941 г. и 1942 г. по 10%, надницата стана 78 лв.; в памучно-предачно-текстилната индустрия средната надница е 80 лв. с всички повишения; в металната индустрия средната надница с всички повишения е 78 лв.; в тютюневата индустрия средната надница е 76 лв. — подробности не казвам, понеже няма време; в трикотажната индустрия средната надница е 83 лв. Докато това са надниците на индустриалните работници, надниците в занаятчийските предприятия са с 50% по-големи от дадените по колективните трудови договори и с постановленията на Министерския съвет. Има такива, които са със 70, дори с 80% увеличени от работодателите по техен почин.

Г-да народни представители! Безспорно надниците в тези индустрии са ниски и господа индустриалците не се срамуват да търпят това положение, затова защото, както е известно, работниците при индустриалните предприятия са граждански мобилизирани, а тези при занаятчийските работилници, в занаятчийските предприятия са свободни, и от страх, какъвто основателно съществува, да не би работниците да напуснат, занаятчиите-работодатели са принудени да им дават големи надници, за да не кажа, че социалното чувство в работодателите-занаятчици като че ли е по-добре развито.

Заради това аз настоявам пред почитаемото правителство и особено пред уважаемия г-н министър на търговията, да се направи всичко необходимо, щото надниците на работниците в тези индустрии, които изброих, и други такива да бъдат съответно увеличени.

Аз ще си послужи с един случай. Преди малко при мене се яви една делегация от хотелиерски работници. Работниците в някои хотели не са получили своето възнаграждение от 10%. А известно е, че надниците на хотелиерските работници се определяха по-ниски с оглед на това, че ще получат и тези 10%. По него въпрос аз вече се обадих на г-н директора на труда и смятам, че както той, така и г-н министърът на търговията ще направят всичко необходимо, за да се поправи това положение. Господа хотелиерите, както е известно, след като повишиха една път и втори път цените на леглата, сега искат ново увеличение, а от друга страна пък искат да ограбват и собствените си работници. Така може да бъде, само ако им се позволи.

Само с няколко думи аз искам да се спра и на положението на занаятчийството. Г-да народни представители! Известно е, че има голяма липса, голям недоимък на материали за занаятчийското производство. Въпреки това занаятчийството продължава да понася със стоицизъм това тежко положение. Но и тук аз искам да помоля правителството и особено г-н министъра на търговията да вземе необходимите мерки, за да може снабдяването на занаятчиите с материали да става по-правилно и по-редовно, та да не изпадне занаятчийството в положението, в което беше изпаднало в края на миналата война. Вам е известно, че след миналата война държавата трябваше да се притече на помощ на занаятчийството, да му дава специални заеми, машини и съоръжения. Сега тези машини и съоръжения са в бездействие, ще ръждясат, обаче данъците си вървят, задълженията си вървят. Докато господа индустриалците и господа крупните, големите търговци износители и вносители трупат големи богатства, една голяма част от индустриалните работници, както подчертах, са в страшно положение, в каквото положение е и българското занаятчийство. И тук аз моля почитаемото правителство и особено ресорния министър — тоя на търговията — да се направи необходимото, и то незабавно, за да не изпаднат занаятчиите в още по-страшно положение.

Г-да народни представители! Няколко думи за нашата търговия. Не става и дума за дребните търговци от села и градове. Става въпрос за крупната търговия, става въпрос за ония търговци, които печелят сега толкова, колкото никога не са печелили в миналото. Аз и тук имам пред вид факти за размерите на печалбите на износителите и вносителите. Ще ви спомена един случай в Плевен. Един търговец, когато се явява да купи едно здание, казва на конкурентите: „Няма да ме смутите с това, че ще дадете повече. Колкото искате давате. Аз ще дам повече от вас, защото имам пълна стая с банкноти“. Ако г-н министърът на търговията пожелае да се информира за тоя случай и за някои други такива, за което има всичката възможност, може да установи много факти около този въпрос. Затуй аз издигам искането за монополизирание на цялата наша износна търговия. Не може сега, когато производителят полага толкова големи усилия да произвежда, да се взема от него гроздето по 8 лв. килограм. Търговецът купува гроздето за мармалад по-скъпо от нормата, плаща го по 9 лв., дори и по 10 лв.

Пита се, защо? Безспорно затуй, защото печалбите, които се дават на тези господа, им позволяват да плащат повече. И затуй ще продължават тези работи.

Аз искам също, когато става въпрос за цените и за възнаграждаване на труда на производителя, да повдигна и въпроса за цените на зърнено-земеделското производство, както и на цвеклото. Тези цени, почитаеми г-да министри, ще трябва да бъдат увеличени съответно на посъпването на живота, затова защото трудът, който българският земеделец-производител полага, трябва да бъде поощрен и покровителствуван.

Няколко думи и за снабдяването. И тук куца нещо, за да не кажем, че много куца. И тук г-н министърът на търговията ще трябва да хване, ако е необходимо, и камшика, за да може да се изправят грешките, които са сторени. Аз и друг път съм поздигал въпроса за цените. И сега, уважаеми г-н министри на търговията, аз стоя на моето становище, че ще трябва да се проверят цените на някои от индустриалните и други произведения и че в никой случай не бива да оставят този проблем в ръцете само на няколко души чиновници. Аз поне, като гражданин и народен представител, имам всичкото основание да мисля, че там има нещо, което не е в ред: или има неразбиране — пълно разбиране липсва — или имане нещо друго, което ще трябва да се види и да бъде отстранено.

Няколко думи и за спекулата. Тя вече стана баснословна. За нея вече не е необходимо и да се излиза с факти. За да завърша по този въпрос, аз ще кажа, че и по него оставам на старото си становище, изтъкнато тук преди две години и половина. А то е, че само бесилката и пълната национализация и конфискация на имуществата ще изправят онези, които спекулират. Г-н министри на търговията! Тази сутрин чета във в. „Зора“ сведения, дадени от почитаемото Ви министерство, за наложени големи глоби и други наказания. Нека се разбере, г-да народни представители, че онези, които толкова много печелят; онези, които толкова много спекулират, от глоби не ги е страх. И аз не разбирам — щом като това е така и щом като новото правителство на уважаеми г-н министър-председател внесе за съответно изменение закона за регулиране на цените и осигуряване на снабдяването, в което се предвидя смъртно наказание и конфискация — защо продължава още това положение! Но, слава Богу, най-после ние чуваме вече, че са издадени три смъртни присъди. Процедурата обаче по изпълнението на тези наказания е таква, че няма да се получи ефект сред народа. Заради това налага се тук, почитаемото правителство да направи необходимото, за да може да бъдат уважавани всички тези среди, които са си запълнили ушите с памук или с злато и пет пари не дават за това, че държавата и народът са ангажирани в една голяма и страшна война.

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни) Моля, завършете!

Игнат Хайдудов: Г-да народни представители! Живеем във военното време. Като че ли ние сме пред 12-ия час и може да се наложи в утрешния ден да поставим на здрава военна нога българския народ. За да не бъде той смущаван и тормозен от подобни елементи и от такива грешки и опущения, които са допускани досега, аз моля почитаемото правителство и г-н министра на търговията да направят необходимото, за да можем да изпълним задълженията си в този момент.

Председателстващ Димитър Пешев: Разискванията са приключени. Минаваме към разглеждане бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда параграф по параграф.

Моля г-н докладчика да докладва бюджетопроекта.

Докладчик Светослав Славов: Г-да народни представители! Ще ви докладвам бюджетопроекта за разходите на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1943 бюджетна година, заедно с измененията, така както те са направени в бюджетарната комисиия. (Чете заглавието и § 1*)

В обяснителната таблица към този параграф са направени следните изменения:

На стр. 12, в „2. Отделение за мерките и теглилите“, под „1 началник на отделение“ се предвижда: „1 главен инспектор“, страницата и номер на таблицата 8—32, с месечна основна заплата 8.000 лв., или годишно 96.000 лв. Инспекторите IV—I ст. от двама се намаляват на един, като кредитът за тях от 163.200 лв. се намалява съответно на 81.600 лв. В „3. Отделение за индустрия“ годишният кредит за двамата началници на секции от 230.400 лв. се намалява на 153.600 лв. — печатна грешка. В „Отдел за цените“ годишният кредит за началника на отдела от 112.000 лв. става 112.800 лв. — печатна грешка. В „1. Отделение за цените на местните стоки“ страницата и номерът на таблицата за деловодителя от 3—11 се поправя на 8—21.

На стр. 13, под думите „Всичко за отдела — 3.996.000 лв.“ се прибавя: „Всичко за дирекцията — 9.602.800 лв.“ В заглавието „5. Отдел за професионално образование“ цифрата „5“ се поправя на „В“ и долу след „Всичко“ се прибавят думите: „за отдела“, като се заличават следващите думи: „Всичко за Дирекцията на вътрешната търговия, индустрията и занаятите“. В заглавието „В. Главно комисарство на снабдяването“ буквата „В“ става „Г“. В „1. Отделение за хранителни продукти“ годишният кредит за 5 машинописци от 168.000 лв. става 186.000 лв. — печатна грешка.

На стр. 15, в „Служба — борба със спекулата“, годишният кредит за тримата машинописци от 100.000 лв. става 100.800 лв. — печатна грешка. В „Служба — актове и постановления“ страницата и

* За текста на параграфите виж бюджетопроекта, приложен в края на 25 заседание.

номерът на таблицата за деловодителите от 8—11 се поправя на 8—21, а в „Служба — връзки и издирвания“ страницата и номерът на таблицата за главния инспектор от „56-10“ става „56-10“ — печатна грешка. В „Общи служби“, след „1 касиер, 1 кат., III-I“ и след „1 архивар, 1 кат., III-I“ се прибавя „ст.“ — съкращение на думата „степен“. След „1 техник“ се прибавя „III-I ст.“

На стр. 16, в заглавието „Г. Дирекция на външната търговия“ буквата „Г“ се поправя на „Д“. В „1. Отделение за изравнителния фонд на цените“ страницата и номерът на таблицата за книговодителите от 9-13 се поправя на 9-39. В „1. Отделение за стоки от растителен произход“, след „8 инспектори в: Плевен, Варна... Русе“, се прибавя: „III-I ст.“

На стр. 17, в „2. Канцелария“, след „1 техник“ се прибавя „III-I ст.“

На същата страница в „Служби в чужбина“, вместо „1 помощник-търговски съветник“ се предвиждат двама; машинописците по чужди езици от 4 се намаляват на 3.

На стр. 18, в заглавието „Дирекция на природни богатства“, буквата „Д“ се поправя на „Е“; в „Отдел за минни и геоложки проучвания“, след „2 техници, един минен и един земемер“ се прибавя „III-I ст.“; в „1. Отделение за минни проучвания“, след „10 техници — двама електротехници, един земемер и седем минни и машинни“, се прибавя „III-I ст.“; в „5. Отделение минерални води, проучвания и каптажи на минерални извори“, след „1 техник минен“ се прибавя „III-I ст.“

На стр. 19, в заглавието „Е. Главна дирекция на статистиката“, буквата „Е“ се поправя на „Ж“; месечната заплата на „пресметачи II—I ст.“, вместо „2.800“, става „2.600—2.800“; също и в „Подготвяне и извършване преброявания“ месечната заплата на „20 пресметачи II—I ст.“ от „2.800“ става „2.600—2.800“ лв.

На стр. 20, в „III. Главно комисарство на снабдяването“, вместо 10 околийски комисари се предвиждат 12, като след „Добрич“ се прибавя: „Ямбол и Пловдивска селска околия“; вместо 120 околийски комисари в останалите околийски градове се предвиждат 130, като разпределителните райони от 23 се увеличават на 33; общинските комисари от 20 се намаляват на 8.

На стр. 22, в „Средно механо-техническо училище в гр. Карлово, месечната заплата на „4 прислужници I кат.“ се намалява на 1.800 лв. — малка поправка.

На стр. 23, в „16. Промислено училище в гр. Пловдив“ учителите по промишленост IV—I ст. от 10 се намаляват на 9.

На стр. 25, в „30. Практическо професионално и девическо занаятчийско училище в с. Батак“, учителите по промишленост IV—I ст. от 6 се увеличават на 7.

На стр. 26, в „33. Практическо професионално каменолодно училище в с. Кунино“, месечната заплата на прислужника става 1.800 лв.

На стр. 27, в „40. Практическо професионално столарско училище в с. Ракитово“, учителите по промишленост IV—I ст. от 2 се намаляват на 1.

На стр. 28, в „52. Практическо девическо професионално училище в гр. Поморие“, учителите по промишленост IV—I ст. от 3 се намаляват на 2; в „54. Практическо девическо професионално училище в с. Чепеларе“ учителите по промишленост IV—I ст. от 3 се намаляват на 2.

На стр. 29, в „61. Търговска гимназия в гр. Червен бряг“ гимназиалните учители IV—I ст. от 19 се увеличават на 20.

На стр. 30, „учителите по промишленост в дружествени и други девически професионални училища“ IV—I ст. от 88 се увеличават на 90, вместо на 52; предвижда се „възнаграждение на 54 от същите учителки за длъжността директорки“.

Това са измененията по таблицата, които ще повлечат и съответно изменение на кредита.

Председателстващ Димитър Пешев: По § 1 са постъпили следните предложения:

От народния представител г-н Гаврил Ленков, който предлага, към § 1, пунктове 60, 62 и 63 на обяснителната таблица, страница 29, да се направят следните изменения: Гимназиалните учители в Търговската гимназия в гр. Фердинанд да се увеличат с трима, а тия в Търговската гимназия в гр. Скопие да се намалят с двама и в Битолската търговска гимназия — с един.

С това предложение г-да министрите на финансите и на търговията са съгласни.

Ще поставя на гласуване това предложение. Които г-да народни представители приемат предложението на народния представител г-н Гаврил Ленков, гимназиалните учители в Търговската гимназия в гр. Фердинанд да се увеличат от 13 на 16, а гимназиалните учители в Търговската гимназия в гр. Скопие да се намалят от 17 на 15 и тия в Битолската търговска гимназия от 13 да се намалят на 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е предложение от народния представител г-н д-р Атанас Попов, който предлага: на стр. 16 от обяснителната таблица в „Д. Дирекция на външната търговия“, в „II. Отдел износ — Отделение за стоки от растителен произход“, вместо „6 контролори по износа във: Враца, Горна Оряховица, Троян, Лом, гара Кричим — I кат.“ да станат: „6 инспектори III—I ст., 54—3, 5.200—6.800, 62.400—81.600 — 374.400“.

С това предложение г-да министрите на финансите и на търговията са съгласни.

Ще поставя на гласуване. Които г-да народни представители приемат предложението на народния представител г-н д-р Атанас Попов, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Трето предложение има постъпило от народния представител г-н Никола Василев, който предлага, в отдела за минни и геоложки проучвания, на стр. 18, да се направят следните промени: в „2. Отделение за геоложки проучване и картиране на страната“ началниците на

служби от 4 се увеличават на 5, а началниците на секции от 2 се намаляват на 1; в „4. Отделение за химични и металургични проучвания и изпитване на карьерни материали“ химиците III—I ст. от 3 се намаляват на 2 и се предвижда „1 началник на секция“ — със 7.000 лв. месечна заплата.

С това предложение г-да министрите на финансите и на търговията са съгласни. Ще го поставя на гласуване. Който г-да народни представители приемат предложението на народния представител г-н Никола Василев, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване § 1. Който г-да народни представители приемат § 1, заедно с обяснителната таблица, както се докладва, включително и измененията, съгласно предложенията, които се приеха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 2)

Кредитът за пътни и дневни пари; карти по българските държавни железници от 2.000.000 лв. се намалява на 1.720.000 лв. и тоя за Главното комисарство и поделенията му от 2.000.000 лв. на 1.700.000 лв.

Добавя се: „Възнаграждение за подземен или нощен труд при минните проучвания — 580.000 лв“. Общият кредит си остава 4.000.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 2, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 3)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 4)

Помощта на Сдружението на стопанските служители от 200.000 се увеличава на 250.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 5)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 6)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 7)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 8)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 9)

Кредитът от 600.000 лв. се увеличава на 1.500.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 9, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 10)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 11)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 12)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 13)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 14)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 15)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 16)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 17)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 18)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 19)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 20)

Кредитът от 500.000 лв. се намалява на 400.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 20, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 21)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 22)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 23)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 24)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 25)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 26)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 27)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 28)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 29)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 30)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 31)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 32)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 33)

Кредитът от 5.000.000 лв. се намалява на 4.000.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 33, както е приет от комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 34)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 73)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 73, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 74)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 74, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 75)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 75, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 76)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 76, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 77)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 77, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 78)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 78, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 79)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 79, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 80)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 81)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 82)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 82, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 83)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 83, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 84)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 84, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 85)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 85, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 86)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 86, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славов: (Чете § 87)

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат § 87, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Бюджетопроектът на Министерството на търговията, промишлеността и труда е приет окончателно.

Минаваме на следната точка от дневния ред:

Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроекта за разходите през 1943 бюджетна година по Министерството на земеделието и държавните имоти.

Има думата народният представител г-н Цеко Дамянов.

Цеко Дамянов: (От трибуната. Чете) Г-да народни представители! Вземайки думата по бюджета на Министерството на земеделието, констатирам с задоволство, че както миналата година, тъй и тази, ни се предлага един бюджет съкратен, ясен в своите параграфи, които по-рано бяха нескончаеми и позволяваха, средствата да се изразходват нецелесъобразно, за да не кажа разточително. Известно е, че в миналото в това министерство станаха злоупотреби от отчетници, че там са се давали помощи на лица, нямали нищо общо с земеделието. Днес много от начетените суми са събрани и в бюджетоконтролното отделение владее образцов ред и експедитивност, която прави чест на г-н министра и на органите на това министерство и специално на началника на бюджетоконтролното отделение г-н Антонов, който заслужава похвала.

Доволен съм, че почитаемото правителство е дало с бюджета онова място, което заслужава да има Министерството на земеделието.

лието. И тази година бюджетът е увеличен и не може да бъде друго, защото във временната, в които живеем, на Министерството на земеделието са възложени много задачи и най-важната — да организира производството и да създаде повече блага както за отделния стопанин, тъй и за народното стопанство, които да задоволят и двете страни и да отделят такива за външния пазар.

Ако по понятни нам причини днес не могат да се отделят всички средства за задоволяване всички нужди и осъществяване в широк мащаб на всички мероприятия на министерството, то нека се казваме, че при нормализиране на положението те ще се дадат. И при тези средства в казаното министерство системно се работи и твори. Всички негови органи са впрегнати в сериозна работа и от обикновени чиновници те са се обвърнали в истински пионери и културтрегери за селото. И агрономът, и ветеринарят, и лесовъдът днес са приятели на селския стопанин и са търсени от него. Грешна е мисълта на някои колеги депутати, че персоналетът по ведомството на Министерството на земеделието бил голям. Напротив, малък е за задачите, с които е натоварено това министерство, задачи, които ще дадат резултати след дългогодишен упорит труд. Ние не можем освен да изкажем своята благодарност на г-н министра и на всички лица и служби при министерството за постиженията и да им пожелаем със същата ревност да служат на страната ни.

Днес най-характерният указател на стопанското положение е количеството и стойността на производството. Това производство е от огромно значение за стопанската и финансова мощ на страната. Не напразно се казва: „Има ли в чичо, има за всички и за държавата.“

Производството за 1941 г. може да се характеризира като слабо, а за 1942 г. като лошо. През първата година селбата се извърши при неблагоприятни условия, зимата бе лоша и рана, с което се спъна засяването в размер на дадените наряди. Пролетта за 1942 г., както и лятото, бяха сушави. Оттам и лошата реколта през казаната година, която обезсърчи земеделеца-стопанин и създаде толкова трудности в прехраната.

Скотовдното производство е значително намаляло по липса на фураж. То ще намалее още повече, и тази пролет липсата на това производство ще бъде чувствителна. Това намаляние се дължи и на дадените ниски цени.

Земеделското производство, както за 1941 г., тъй и за 1942 г. бе спънато от липса на съоръжения и материали. Част от работния добитък и работната ръка бяха отнети от производството по понятни нам причини. Бюрократизмът и неоправданите за времето формалности допринесоха за ненавременното обработване и ненавременното доставяне на посевен материал, за да може да се изпълни цялостният план. От това произлеже — като добавим и независещите от нас климатически условия — едно чувствително намаляние на производството, което затрудни тези, които в изключителните времена, които живеем, са натоварени да се грижат за прехраната на народа ни.

И като наблюдаваме тази картина на земеделското ни производство, ние виждаме, че индустриалното такова е нараснало с 5,7% и въпреки това на пазара се явява липса на произведенията му. Това се обяснява с нарасналите нужди на народа и най-вече с задоволяване нуждите на народната ни отбрана и с липсата на първичните и нужни материали, които сме принудени да внасяме от странство. По същите причини се явява едно значително намаляние на занаятчийските произведения. И ако търговският ни баланс за 1941 г. бе пасивен, неминуемо и за 1942 г. той ще бъде такъв.

За да има по-голямо производство, което да възнагради труда на земеделеца-стопанин, да гарантира прехраната на народа ни и да даде излишъци за износ, това производство трябва да бъде платено по разумни цени, съобразно с производствените разходи и посъпването на живота. Ето предпоставката за засилване на производството.

Както във всички браншове на стопанството стимулът е печалбата, така е и в земеделското производство. Трябва да констатираме, че от 1940 г. земеделското стопанство, и най-вече в зърнопроизводителните околии, е в загуба. Слабото производство и с нищо неоправданите ниски цени не само че не дават никаква печалба на стопаните, но не могат да се покрият производствените разходи. Ако 20% от стопанствата, където са засъгнени интензивни култури, могат да се похвалят с доходи, то 80% са в бедствено положение.

Докато общо цените на едро се повишиха с кръгло 60% в сравнение с тези от 1939 г., а цените на обувния материал и облеклото — от 200 до 300%, земеделските произведения получиха едно увеличение от 10 до 50%. И когато се говори, че зърнените храни, и специално пшеницата, са получили голямо повишение, не трябва да се забравя, че доходът от две години е 40 до 80 кгр. на декар. Оттук и изводът, че реалното съотношение между дохода и разхода на земеделеца-стопанин е нарушено и неблагоприятно за него.

Вън от това няма съотношение в цените на самите земеделски произведения. Така например съгласно заповед № 3956, от 26 юни 1942 г., на Министерството на търговията, цената на доматите за периода от 27 юли до 1 октомври е била за производител 7 лв. Като вземем цената 1.50 лв. на доматите за преработка, средната цена е 4 лв. за килограм. Като се знае, че един декар, посаден с домати, дава средно 2.000 кгр., ще ни е ясно какъв е доходът. Нима не е тъй за всички градинарски произведения, където от декар земя се получават о десетки хиляди лева? Тези цени бланят земеделеца-стопанин и ние виждаме в много зърнопроизводителни околии да се избягва засяването на зърнени храни, които и при нормални реколта не задоволяват стопаните. Ако се

тръгнем из тоя път, ще дойде времето да внасяме жито, за да храним непродуцираното население. Не е право да се принуждават стопанинът да сее култури, от които няма сметка.

Тъй е и с цените на животните за клане, с кожата, вълната и млякото. При скъп фураж и скъпа работна ръка тези цени са незадоволителни, особено за тази година, когато липсва не само зърненият, но и грубият фураж. Добитъкът безсистемно се унищожава и ние ще бъдем изправени пред катастрофа и при неимоверно поскъпване през 1943 г., нещо, което няма да позволи на маса стопани да се одобият с жив инвентар, а народът ни — с продуктите от животинския произход: месо, мляко, вълна и кожа.

Дълг се налага на Министерството на земеделието да вземе своевременно всички мерки за запазване на добитъка ни и най-вече на елитния такъв. Това трябва да стане едновременно с реквизирането на зърненият и тревния фураж. Въпросът трябва да се разрешава от компетентни хора, познаващи цялостно въпроса, за да не се издават наредби, с които общо се оставят по 2 кгр. сено на овца за година.

С всички възможни средства трябва да се насърчи фуражното производство. Площта на люцерновите ливади трябва да се увеличи, както и производството на люцерновото семе, което липсва поради ниското му заплащане досега и продажбата му контрабандно по 150 лв. килограм. Такова семе е от съществителна чистота и разпространител на чумата по люцерновите ливади — кускутата.

Докато повишението цените на износните стоки, предимно земеделски произведения, е било 45.5%, вносните стоки са имали повишение 82%. При тази разлика покупателната сила на земеделца-стопанин не е много увеличена. Вярно е, че една малка част от земеделците-стопани — 10-20% от общото число, получили чувствително увеличение на своите произведения. Но голяма част от тях са малоземлени и безземлени, те не участвуват в продажбата или износа и заслужават особени грижи от страна на държавата.

Голямата част от земеделските произведения са под монополен режим. Цените им се определят от Министерството на търговията. Така дадените цени не могат да послужат като стимул за увеличаване на производството. Много пъти тези произведения се изкупуват от търговци и посредници по нормирани цени, а получените продукти се продават по неотговарящи на производствените разходи и законни печалби цени.

Колегата Дочо Христов изнесе от тази трибуна много данни и факти, за да не се спирам и аз. Много пъти цените на земеделските произведения са по-ниски от тези, по които се продават навън, и тези цени не следват индекса на поскъпването в страната.

Дирекцията за храноизнос, на която са възложени стопански задачи и запазването от разстройство на земеделското стопанство, днес е, по моя преценка, едно фискално учреждение, стремящо се да държи един минимални цени и да реализира печалби, от които нищо не се връща на стопанина. От този режим най-много са засегнати зърнопроизводителните и скотовъдните райони, които понасят тежестите и ще ги носят дълго след войната. Нарядите, като средство за дирижиране на земеделското производство, не дават резултати. Дадат ли се насърчителни премии и наградят ли се цените с общата скъпост, резултатите ще са по-добри. Когато земеделецът вижда, че неговият килограм пшеница струва колкото една краставица, че една глава целина се продава за 2 кгр. пшеница, че един декар лук дава 20.000 лв. и пр. и пр., а той получава от декар пшеница 500 до 800 лв., смятам, че с право той е недоволен.

Някои среди се мъчат да докажат, че поскъпването на живота се дължи на високите цени на земеделските произведения. Това са хора профани или имат лични интереси да правят това.

Истинските причини за поскъпването на живота са намаленото производство и увеличението на държавните нужди. Че поскъпването на живота не се дължи на покачване цените на земеделските произведения, а на други причини, ни показва фактът, че когато цените на кожата и вълната са се увеличили с 25-30%, цените на платовете, цървулите и обувките са получили едно увеличение от повече от 300%. Най-евтини скотовъдни произведения — месо, мляко, сирене и вълна — има в България.

Не малко смут всъщност в земеделското стопанство нормировките на артикули, стоящи във монополния режим. Често комисарствата ги правят нецелесъобразно. Това се отразява върху покупната цена на произведенията и върху самото производство. Не може нормираната цена на маслото за чай да бъде 130 лв. за произведителя, когато цената на млякото е 9 лв. и се продава фактически 15 лв., а от 100 литри мляко се получават 4 до 4-5 кгр. масло. Ние четем в наредбите на Министерството на търговията за даващите процентни печалби на ангориста до детайлиста от 5-30% — печалби, непознати в другите страни.

Много от земеделските произведения получават повишения, след като са изкупени от производителя. Явяват се така наречените конюнктурни печалби. Справедливо е, част от тези печалби да се върнат на производителя. Държавата тури ръка на тези печалби и ги отнася към уравнителния фонд. За мене резултатите от този фонд няма да се почувствуват чувствително от селото, въпреки най-голямото проявено желание от страна на управлението, защото маса от артикулите липсват. Това, което губи стопанинът от ниските цени, не може да го получи от уравнителния фонд, защото липсват нужните му стоки.

Правилно разрешение за цените на земеделските произведения ще се получи, когато те се включват в общия план за организиране на производството, преработката и пласмента на тези произведения. Не може изпълнението на този план да бъде възложено на Министерството на земеделието, което е нагодило своя апарат за максимално производство, а цените да се определят от други ведомства. Днес всякаква колизия в служби и ведомства е вредна. Нали тук разисквахме за двойствеността на службата по водите, подчинена на Министерството на земеделието и държавните змоти и на това

на благоустройството? Нам днес предстои маса работи по напояването, оросяването, отводняването и корекцията на реките. И ако в Италия с закона на Мусолини в понятието Bonifica integrale се включва една цялостна програма за използване на водите във всяко отношение, и в България, където климатическите условия са подобни на тези на Италия, ни предстои много работа и ни са чужди много средства, които трябва да се намерят, ако не днес, то утре.

В последно време у нас се работи усилено в това направление, и с право, защото на земеделско-стопанските мелiorации се дава първо място, те са от първостепенно значение не само за земеделието, но и за народното стопанство. Да се регулират хидроложните условия на нашата земя, това значи да се увеличи доходът на земята, и то чувствително. Ще се създадат отлични условия за въвеждане на интензивни култури, увеличение на изкуствените ливади и фуража и пр. Предстои ни мелiorацията на непригодните земи и почви, към които спадат вътрешните и приморските блатата, и подобрението им в хигиенично отношение. Отводнени са 80.000 декара и има за отводняване, с новоосвободените земи, кръгло 830.000 декара. Предстои ни подобрение на солените почви. Такива има между Пловдив и Бургас и в Овче поле, които почви са над два милиона декара.

Налага се отводняването на низините и запазването им от заливане при високи води. Такива земи, заедно с Добруджа, имаме кръгло 600.000 декара. Върху 350—400 хиляди декара е работено в това отношение.

Освен това в новоосвободените земи предстои отводнителни работи по поречието на реката Черна, Битолско, в долното течение на река Струма, Серско, по поречието на Ангиста, Драмско, в долното течение на Места, Саръшабанско и други с площ общо към 800.000 декара. Най-добро и ефикасно средство за борба с сушата е напояването. Сега засега се напояват към 500.000 декара.

От цялата обработваема площ на България — кръгло 46 милиона декара, без Добруджа и освободените земи — се налага да бъдат напоявани поне онези земи, където условията са по-пригодни за това, а те са 8—9 милиона декара.

Такива комплекти от земи имаме по долината на реките Марица, Тунджа, Струма, Места, а в Северна България по долините на реките Вит, Осъм и Росица. От данните, с които се разполага за средните и минимални водни количества на нашите реки, през критическите месеци за вегетацията може да се задоволява гравитично и с помпи една площ от 1½ милиона декара.

С водите на язовирите ще могат да се напояват около 6 милиона декара, а за около 500.000 декара ще трябва да се потърсят други възможности и от подпочвените води. В тези цифри не се включват предстоящите напоятелни работи в Битолското поле, земите по средното и долното течение на реките Вардар, Струма, Ангиста, Места и притоците им, както и използването на карстовите извори на Драмско и другаде. Площта, която предстои да се напоява, е не по-малка от 1.400.000 декара.

От водите на набелязаните и в строеж язовири на реките Росица при село Горско Косово, с обем 160 милиона кубически метра, на реката Тополница при Лесичево, с обем 90 милиона кубически метра, и на реката Тунджа над Казанлък, с обем 95 милиона кубически метра, ще се задоволява ценната влага на повече от 1 милион декара.

Явно е грамадното значение на напоятелното дело. От него ще последва явно благоденствие за отделните стопани и за народното стопанство. Стопанството ще се преобрази. Изразходваните средства ще са напълно оправдани.

С електрифицирането на страната електрическата енергия ще донесе истинска революция в стопанството.

За да бъде доходно земеделието, както всяко друго предприятие, техниката трябва да бъде въведена в широк мащаб. Схващанията на някои среди и фактори, че българското земеделие не бива и не може да се технизира, а трябва да се развива от приложенето на ръчния труд на човека и тегилната сила на домашните животни, е голяма заблуда, по моя преценка. Това ясно се подчертава в третия научен конгрес на българските инженери и архитекти, състоял се миналата година в София.

Давайки предпочитание на дребните трудови стопанства, държавата, за да ги насърчи, им достави на евтини цени и дългосрочно изплащане дребен земеделски инвентар, такъв, какъвто може да бъде теглен от нашия дребен и мършав добитък. Добивът в такива стопанства е сравнително малък, производството — поскъпено, а вложеният труд — мъчилище. Изглежда, че земеделско-стопанската политика у нас е подчинена на раздроблението и вместо стопанството да се нагоди към техниката, прави се обратното. Ако напредъкът на земеделието в другите страни се дължи на въвеждането на едрия земеделски инвентар и на приспособяването към техниката, у нас много малко е направено. Време е и ние да тръгнем по изпитания от другите държави път, ако не сега, то при нормализиране на положението. На първо време трябва да въведем масовата употреба на трактора за подметка навреме на стърнищата и за дълбока оран, от която зависи реколтата на пролетните култури. Ако днес имаме един добив от 60 до 100 килограма за пролетни култури, там, където е имало дълбока зимна оран, добивът е с 20 до 30% по-голям. Въвеждането масово на едрия земеделски инвентар иска подготовка на хора, откриване на депа за ремонта му, за да не бъдат експлоатирани собствениците му. Училища от типа на „Булзема“ трябва да се открият най-малко още две в България.

Въвеждането на едрия земеделски инвентар ще се наложи с ко-масирането на земите, където ще намери място и кооперативното обработване на същите. Аз зная, че има хора, които, като чуят думата кооперация или кооперативно, настръхват. Това става поради непознаването на нещата или от интерес да се злослови. Ако има недъзи в кооперацията, тя трябва да се санира. Когато в някои

къща има инфекциозна болест, къщата не се гори, а се дезинфектира. На тези, които отричат кооперативната обработка на земите, аз препоръчвам да посетят село Тотлебен, Плевенско, за да видят големите резултати от тази обработка. Тази форма на обработване все още се наложи, въпреки нежеланието на някои хора. Остава държавата с закон да я уреди изчерпателно.

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни)

Цеко Дамянов: Казах по-горе думите: „след въвеждането на комасацията“. Трябва да добавя, че с комасацията на земите трябва да се побърза и да се действа планомерно. Не може тя да се протака в едно село 2-3 години по липса на персонал. Трябва да се почва и работи само в толкова села, с колкото персонал и възможности разполага отделението за комасация.

Говорейки за създадените кооперации за обработка на земите, трябва да помена и за кредитните потребителни и трудовите такива. За първите трябва да признаем, че те изиграха и закръглиха своята роля. Прави отрядно впечатление, че почти всички кооперативи навлязоха в стопанската дейност и принасят много за запазване, преработване и консервиране на маса земеделски продукти, като по този начин увеличиха стойността на казаните продукти и голяма част от печалбата остана у производителя.

Вземам за пример кооперативното млекопреработване, защото може да се каже, че тази форма на преработване е най-новата. Преди 10 години млякото се преработваше изключително от търговците, които сами определяха цената му и в много случаи то се закупваше отрано, преди настъпването на сезона за преработване. Едва в 1932 г. се почна кооперативната преработка. През казаната година е имало само 169 кооперативни млекопреработвателни заведения, които са добили 693.370 кгр. сирене и 195.050 кгр. кашкавал. В 1939 г. имаме вече 536 такива заведения, които са произвели 6.486.047 кгр. сирене и 10.611.627 кгр. кашкавал. В 1941 г. имаме 580 такива заведения с чувствително производство. Всички кооперативи са били и са щедро подкрепяни от Българската земеделска и кооперативна банка.

За да не навлизам в подробности, за каква дейност на кооперациите какви суми са отпускани, ще сумирам тяхната дейност за 1940 г., която е: земеделските кооперации и районните съюзи са имали общи доставки за 1.519.822.619 лв., общи продажби за 1.466.849.090 лв. и общи преработки за 332.792.385 лв., специалните земеделски кооперации са имали общи доставки за 100.894.296 лв., общи продажби за 312.834.042 лв. и общи преработки за 373.200.232 лв.

Достатъчно е да погледнем отчета за 1941 г. на Общия съюз на българските земеделски кооперации, в който членуват 40 районни съюзи с 1.726 кооперации, за да видим, че той е извършил общи доставки на петролни деривати за 113.970.325 лв., колониални стоки за 145.216.303 лв., машини за 19.237.883 лв. и книжни материали за 4.190.840 лв. Същият съюз е развил дейност при общите продажби. През същата година той е събрал 181.334.759 кгр. храни за 966.000.953 лв. Продаж е за сметка на производителите извънмонопольни храни за кръгло 88 милиона лева, масло за 922.430 лв., 50.271.751 бройки яйца за 117.502.583 лв., птици за 17.856.977 лв., млечни продукти за 7.766.462 лв. и месо, мас, живи и заклани свине за кръгло 34.000.000 лв. Всичко това е ставало през една ненормална година, обаче картината е ясна, а тя е, че кооперациите навлизат решително в стопанския живот на страната. Подкрепата на Българската земеделска и кооперативна банка е осезателна и тя, както и всички нейни инициативи, целящи повишаването и закрепването на земеделското стопанство, е оценена с достоинство от стопаните. Те желаят, голямата част от средствата на банката да се употребят за заздравяването на земеделското стопанство във всичките му подразделения.

Повикът срещу кооперациите е неоснователен. Ако има недъзи в ръководствата им, те трябва да се изкоренят радикално. Същото трябва да стане и с земеделските камари, като им се дадат конкретни задачи, и ако те останат в сегашната си форма, съставят им трябва да е от по-интелигентни земеделски стопани и с по-висок ценз, каквито не липсват по селата. Както казах, в една къща, ако има болен от заразна болест, тя не се гори, а дезинфектира. Преди да построим нова сграда, да си набавим всички строителни материали и тогава да съборим старата такава. Новата сграда трябва да отговаря на всичките съвременни изисквания.

Един от многото незаегащати, по липса на време, въпроси е този за въвеждането на изкуствените торове. Инициативата на Министерството на земеделието е повече от похвална, само че е желателно, преди масовото им разпространяване, да станат щателни проучвания на физическия и химическия състав на почвите и климатическите условия, за да се определят потребните торове. Да се дадат напътствия от агрономическите служби за употребата им, за да се получат очакваните резултати. Досегашните резултати не са много насърчителни, за да всеят вяра от това нововъведение в средата на земеделските стопани. Въобще тая проблема трябва да бъде щателно проучена.

Г-да народни представители! Завършвайки, аз съм длъжен да констатирам, че всички гласувани закони, целящи подобрене на земеделското стопанство и гарантиране по-добро съществуване на стопаните, се поощряват с задоволство и оценяват с достоинство от селячеството. То не се съмнява нито за миг, че грижите на правителството и вашите няма да се ограничат в това направление. То иска с право при посъпване на живота и на производствените разходи един по-справедливи цени за своите произведения за настоящата стопанска година.

Всички жертви и внимание за селото са напълно оправдани, особено в днешните времена. Те се оценяват от тези, които обичат земята си, които я порят безспир, дават блага, които са я бранили

с непознат героизъм и ще я бранят със себепристрастие, ако това се наложи. (Ръкоплескания)

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Александър Гатев.

Обаждат се: Отсъствава.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Сотир Янев.

Сотир Янев: (От трибуната) Г-да народни представители! Във връзка с бюджета на Министерството на земеделието имам желание да разменя с вас някои мисли и да направя някои бележки и препоръки.

Бюджетът на Министерството на земеделието, както това се вижда от проекта, тази година е увеличен с кръгло 500 милиона лева. Вниманието, което е оказано на този важен отрасъл на нашето управление, е напълно заслужено и оправдано; материалните жертви, които държавата прави за нашето земеделско стопанство, са жертви не само оправдани, но и наложителни, с оглед на изключителното време, в което живеем.

Г-да народни представители! Като става дума за това изключително време, бих желал да кажа няколко думи върху задачите на нашата земеделска политика през време на война, за да подчертая, че в същност много малко неща са се променили и много малки промени са направени сега, в сравнение с мирновременната обстановка. Както в мирно време, така и сега, една главна задача има нашето Министерство на земеделието: увеличаване на производството и подобряване на неговата качественост. Тази цел, тая задача е била всякога девиз на нашата земеделска политика.

Г-да народни представители! Ако в мирно време нашите мероприятия за засилване на производството, за неговото увеличаване и за неговото качествено подобрене имат един смисъл, имат едно значение предимно за земеделското стопанство и за земеделските стопани, то в днешно време тази гонима цел — да увеличим производството и да го подобрим — е много по-живо свързана с задачите на държавата и с нейните съвременни нужди. На днешно време ние сме длъжни да увеличаваме производството, за да задоволим много по-големи нужди, отколкото сме имали и имаме в мирно време. В днешно време нуждата да създадем земеделски произведения не се покрива само с нуждата да задоволим консумацията на нашия народ, но тя е свързана и с една наша външна стопанска политика.

Всички ние знаем какви мъчности се срещат днес на нашия пазар, колко много артикули, които се произвеждат у нас, ще трябва да бъдат набавени с големи мъчности отвън. Ние знаем колко мъчности има, когато се водят преговори за всевъзможни търговски спогодби. При тия преговори нашите партньори, тия, с които търгуваме отвън, винаги поставят едно условие: ще ви дадем, но ще ни дадете; ще внесем ония машини, химикали и пр. произведения, които вие нямате, но при условие и вие да ни дадете, и вие да изнесете за нашите нужди.

Тая зависимост между нашето земеделско производство и външните стоки в сегашно време е станала много важна. Тая зависимост в същност ангажира твърде много грижите на правителството — разбира се, грижите и на Парламента — за да можем през тия изключителни времена да минем с по-малко мъчности, с по-малко липси, отколкото биха били тия липси, ако ние нямаме една активна вносна и износна стопанска политика.

Г-да народни представители! При това положение за поддържането на нашия българския внос, износът се пада главно. Да не кажа изключително, на нашето земеделско стопанство. И наистина, въпреки многото липси, въпреки това, че значителна част от нашите земеделски стопани са длъжни да изпълнят отечествения си дълг като мобилизирани войници, да служат в българската войска и да посрещат нейните задачи, въпреки всички мъчности, които се срещат в ослабването на нашия жив инвентар, в невъзможността той да бъде подновен, трябва да отбележим с задоволство, че все пак нашето земеделско производство не само че не е в упадък, но то се развива нормално, то отбелязва значителен прогрес. Това е безспорно една добра заслуга на нашето земеделско производително население. Това население изпълнява своя дълг, то произвежда не само за да се храни, да храни и градовете, но и да даде известни излишъци за износа, чрез който се поддържа нашият внос.

Г-да народни представители! При тази постановка на нашата земеделска политика се поставя и един друг въпрос, който е не по-малко важен. Той е въпросът, който повдига преждеговореният наш колега г-н Дамянов — въпросът за печалбата в земеделското стопанство. Аз, без да претендирам да съм много голям специалист върху земеделското стопанство, все разбирам малко нещо от него, защото и аз имам едно малко стопанство.

Но мен ми се струва, че ако ние поставим въпроса за нашето производство в зависимост от печалбата, ние бихме открили в нашата земеделска политика редица неща, които никак не са симпатични, никак не са приятни и които създават съревнования между една категория производители и друга категория производители.

Земеделското стопанство живее при ненормални условия. Приемаме, че едно земеделско стопанство, което не би могло да даде каква да е печалба на стопанина, няма резон, няма право на съществуване. Ние сме длъжни да признаем, че стимулът за работа в земеделското стопанство е преди всичко добивът в натура, възможността земеделската стока да бъде продадена, да се получат на пазара парични средства за да може с тях стопанинът да задоволи своите стопански и културни нужди.

Но, г-да народни представители, като приемаме това начало, да хвърлим око и да видим различните отрасли в българското земе-

делско стопанство в еднакво положение ли са, еднакво ли са задоволени, грубо казано, еднакво ли печелят. Този въпрос е много важен.

Трябва да отбележим, че българската държава е принудена да следва една политика на нормиране цените на земеделските произведения. Тя е длъжна да направи това по редица съображения. Но при тази нормировка ние виждаме, че известни земеделски култури са добре оценени, добре заплащани, а други земеделски култури са зле оценени, зле заплащани. Поради това сега има земеделски стопанства, които са напълно рентабилни, напълно доходни, пътят кесията на нашия земеделски стопанин, но има и земеделски стопанства, които са в тежко положение, което трябва да създаде грижа в държавното ръководство, в правителство и Парламент, за да ги поставим при по-добри условия, при които и те биха могли да свържат двата края, да задоволят своите консумативни и парични нужди, както другите стопанства.

Г-да народни представители! Трябва да признаем едно: политиката на нормиране цените на земеделските произведения има една тенденция — да държи ниско цените им с оглед да не се създава база за общо покачване на живота. Тази политика има оправдание още с оглед на нуждата да се изхранят българските граждани, което е било винаги задача на нашата земеделско-стопанска политика.

Но, г-да народни представители, като приемаме, че държавата не може освен да се стреми към умерени цени, по които да заплаща земеделските произведения, трябва да констатираме още един факт, върху който аз спирам вниманието и на почитаемото правителство.

Аз отбелязвам, без да ви занимавам с никакви цифри и данни, че от всички земеделски стопани, които продават своите произведения по цени, определени от държавата, никой не е заобгачен, никой не е парично преситен. Мълата, която съществува в някои обществени кръгове — че българското село е пълно с пари — си остава само една мъла, засягаща доста ограничена категория стопани. Аз имам куража от тази трибуна да заявя, че онези земеделски стопанства, които днеска могат да се радват на цъфтящо, на добро развитие, на добри печалби, не са увеличили приходите си от продажба по нормирани цени, а от продажба над нормирани цени на така наречената черна борса.

Г-да народни представители! Аз съм също от село, имам всичките претенции да знам селската нужда, имам и дълбоката любов към българския селянин. Но аз не мога да се съглася с една станала константна практика у нас — да се търпят неправди като тая: да се дава възможност на един земеделски стопанин да печелят по секретните, по тайните пътища, да увеличат доходите си от продажбата по цени, които са прекомерни и в никакъв случай не нормирани, а в същото време други, които са също така добри български селяни-производители, които произвеждат земеделски произведения, които на черната борса не се търсят и нямат никаква цена, да са в тежко и окаяно положение.

Г-да народни представители! Така не бива, така не може, и в тази посока нещичко трябва да бъде направено.

Искам да бъда още по-конкретен и да ви кажа няколко от слушателите. Житото има цена, която, по моя преценка, в различие от мнението, което се поддържа от правителството, е ниска цена. Тази цена 6.20 лв. за килограм, понеже е ниска, се явява само по себе си пречка, за да се проведе успешно акцията по събирането на храните за изхранване на непроизводителното население. И понеже тази цена е ниска, ние виждаме да се откриват нови пътища. В околии житопроизводителни тази цена е отдавна забравена. Всичко, което не е влязло в хамбарите на Хранозноса, отива по тези тайни пътища и цената на килограм жито на много места е достигнала 20-25-30 лв.

Някой народен представител: 35 лв.

Сотир Янев: Г-да народни представители! Земеделският стопанин, на когото ние не даваме, да речем, 10 лв. за килограм жито, има възможност, въпреки нашите мерки, да намери секретните пътища да използва затрудненията и мъчнотията на прехраната, за да си добави нещо по един незаконен път. Не можем да одобряваме това нещо, не бива да го търсим. Но ако ние упорствуваме да поддържаме една книжна цена от 6.20 лв., а не дадем една нормална цена едно елементарно увеличение на тази цена, ние ще имаме и до година тези мъчнотии в събиране на житото, както ги имаме през последните две години.

Ето тук има нещо, което трябва да се направи.

Но оставяте производителите на зърнени храни. Да отидем към производителите на другите култури, за които няма черна борса. Вземете нашите тютюнопроизводители. Определя им се цената на тютюна. Не можеш една стотинка повече, ти като търговец, или като кооперация, да дадеш от това, което е определено за даден район. Всяко мръдване на производителите да изнесе един грам, една нита на черната борса, и органите на т-н м-р Божилов ще го заловят непременно. Опитват се да откриват малки домашни фабрички за рязане тютюн за собствена консумация, но това е нищо. Не може да се изнесе тютюн на черната борса. Не може да се получи по передни пътища това, което е необходимо, за да се заплати трудът на тютюнопроизводителя. Единствените производители, които не познават черната борса, а са жертви на черната борса, това са малките тютюнопроизводители, това са тютюнопроизводителите от цяла България. И ако ние ги оставим в положение да продават тютюна по цени, чрез които не могат да покрият своите производствени нужди, които са станали доста големи, това ще бъде грубо несправедливо. Ако не бъде дадено умерено увеличение на тази цена, примерно казано, поне с 40-50% от миналогодишната, а в някои

райони би трябвало да бъде по-голямо това увеличение, ние ще оставим 200 хиляди земеделски тютюнопроизводителни стопанства в тежко материално бедствие и те ще създадат на държавата твърде големи прижки.

Г-да народни представители! Излишно е да говорим върху знанието на нашия тютюн за износа ни, за стабилността на монетата и в стокообмена. Всички, малко или много, го знаем. Но аз привличам вашето внимание и вниманието на правителството върху този въпрос, който не е още решен. Тъй като този въпрос тепърва предстои да бъде решаван, да се запомни и да се вземе добра бележка, че на тия производители, които са в сегашния момент най-дисциплинирани, най-трудолюбиви и с желание да бъдат полезни на българската държава, са най-зле и за тях трябва да се направи нещо, за да може техните нужди да бъдат задоволени чрез прилично увеличение цената на българските тютюни.

Г-да народни представители! Аз имам и един друг аргумент в полза на тая препоръка, която правя. Този аргумент идва от това, че и щом като тютюните нямат цена, която да покрие производствените разходи и да даде един малък излишък на стопанството, отива се автоматически към намаляване на тютюнопроизводството.

Ангел Сивинов: Ще се откажат да го сеят.

Сотир Янев: Г-да народни представители! В Дулишка околия, в Рилското корито, в моето родно село Стоб, в Рила, Кочериново, в Бобошевския район, ...

Ангел Сивинов: Навсякъде!

Сотир Янев: ... повече от една трета от местата, които са били от 30 години засявани с тютюни, сега са засети с жито. Селянинът има инстинкт. Понеже не можем да му дадем това, което му е необходимо, за да се изхрани, той автоматически отива към култури, които ще го предпазят от гладуване. Ние ги насърчаваме в това отношение, защото и народни представители, и областен директор, и министър на земеделие, и министър на търговия, когато сме обсъждали тия въпроси, винаги са ни казвали: „Какво е това? Този тютюнопроизводителна околия не може да бъде нахранена! Искате много!“ От една страна не ни се дава това, което искаме, от друга страна, като сме предприели усилия да засилим житното производство, накарняваме другия стопански сектор — нашето тютюнево стопанство. Чрез намаляване на тютюнопроизводството се създава положение да не можем да изпълним ангажиментите, които българската държава има по отношение на своите клиенти в чужбина и на първо място Германия.

Следователно въпросът за увеличение цената на тютюните не е въпрос, който интересува само пряко тютюнопроизводителите. Това е въпрос, който интересува живо и самата държава, защото, ако ние не изнасяме тютюн, нямаме друго равно голямо перо, което да донесе милиарди, срещу които да можем да внасяме.

И следователно, без да създаваме илюзии и без да подхранваме надеждата на нашите тютюнопроизводители, че те трябва да получат необичайно големи, прекомерно високи цени за своите тютюни — това не е в моята мисъл, това не е в моето намерение — с оглед да запазим положението на нашето тютюнопроизводство на една нормална висота, за да можем да задоволяваме нашите износни нужди, трябва да дадем за тютюна цени задоволителни за производителите.

Този аргумент добре ще бъде разбран от купувачите на български тютюни, защото те много добре знаят, че, ако се поддържат ниски цени, няма кой да се тютюн, и тогава нуждите на купувачите, нуждите особено на една воюваща приятелска държава не могат да бъдат покрити с наш тютюн.

Лазар Попов: Колега Янев! Не смятате ли, че най-добрият начин за това е въвеждането на монополен режим в търговията с тютюни у нас?

Цеко Дамянов: Точно тъй.

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни)

Сотир Янев: Г-да народни представители! Този въпрос беше повдигнат миналата година от г-н Лазар Попов. Той не е във връзка с нашата земеделска политика, не е във връзка с нашето тютюнево производство. Въпросът за въвеждането на монопола в търговията с тютюна няма нищо общо с въпроса за нашата земеделско-производствена политика.

Лазар Попов: Там е спорът.

Сотир Янев: Въпросът за монопола, и миналата година казах, е един много сложен въпрос. Не искам да кажа, че това е една идея, която трябва да ни бъде съвършено чужда. Не. Но аз изказах и миналата година от тая трибуна едно пожелание — да се направи щателно проучване върху идеята за създаване тютюнев монопол, за да можем да работим в тая област върху проучена почва, и ако бъде създадено един ден нещо, то да бъде стабилно и трайно.

Лазар Попов: Г-н Янев! Проучванията са направени, обаче нямаме решителност в тая насока.

Един народен представител: Имаме, имаме.

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни)

Сотир Янев: Г-да народни представители! Не искам да откривам тая скоба, за да кажа, че злото не е в това, че не сме въвели

монопол. Злото е повече в това, че имаме една система, която не е никак търговска. Оттам иде злото. Аз разбирам тютюневата търговия достатъчно, защото 14 години съм работил в нея. И ще ви кажа, че за да имаме бъркотии, за да имаме неблагоприятни тенденции за нашите тютюни, това се дължи до известна степен и на лошия търговски апарат, защото този лош търговски апарат също така причинява пакости. И ще ви кажа в що се състои лошотията.

Председателстващ Димитър Пешев: Г-н Янев! Изтече Ви времето.

Сотир Янев: Аз имам още много малко да говоря. Не искам да се отклонявам от тая тема, но мисълта ми е следната. Дотогава докогато се създават тютюно-търговци въз основа на контингенти и въз основа на привилегии, вие няма да имате никога почтена тютюнева търговия.

Иван В. Петров: Протекцията вреди.

Лазар Попов: Вярно е.

Сотир Янев: Даваш му протекция, даваш му контингент, без да е бил търговец. Бил е някога някакъв комисонер и само въз основа на разрешението, което носи от Дирекцията на външната търговия, той се явява като търговец и е в състояние да препродаде закупеното количество тютюн и да спечели 2-3 лв. на килограм. Това не е търговия. Това значи да улесняваш грабежа от хора, които нямат нищо общо с тоя бранш.

Г-да народни представители! С тая политика трябва да се ликвидира. Аз искам обаче да кажа още няколко думи.

Игнат Хайдучов: Затуй трябва да стане монополът, г-н Янев.

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни) Завършвайте.

Сотир Янев: Г-да! Аз искам да отбележа и друг един артикул, за да изчерпя моята тема.

Освен тютюна, освен житото, аз отбелязвам, че и един друг земеделско-стопански артикул е в положение да не задоволява нуждите на стопаните — това е цвеклото.

Г-да народни представители! Цвеклото се заплаща на производителя по 92 ст. за килограм, или 920 лв. за тон. Не можете вие да смятате, че това производство ще бъде насърчено и насърчавано, ако то получава по 92 ст. за килограм цвекло, когато е известно, че сламата струва 3 и 4 лв. килограм. Ами изработването на това цвекло е свързано също така с производствени разходи. Ами че има стопанства, които живеят изключително от това производство.

Г-да народни представители! Аз искам да бъда правилно разбран. Моята мисъл е да имаме достатъчно кураж и достатъчно основание, за да кажем: тази цена е малка, тази цена трябва да бъде увеличена. Ние всички констатирахме, па и г-н министър Божилков в бюджетарната комисия, помнете, ни каза, че увеличението на консумацията на захарта е страшно голямо: от 31 милиона килограм нормална годишна консумация ние сме стигнали до 56 милиона килограма.

Г-да народни представители! Търсенето на захарта е до известна степен обяснимо и до известна степен присъщо на системата на разлагането, което се прави от комисарството. Всеки ни казва: „Пала ми се, ще ида да си го получа.“ А че има в селата по 10-15-20-30 и повече килограма захар в домакинство, която не е консумирана, това се знае, защото хората не са свикнали да консумират захар в голямо количество. Но тъй като тези количества се изразходват и въпросът за захарта у нас е въпрос на нашата прехрана, особено за изхранване на нашето градско население, аз мисля, че и в тази посока, по две съображения — едното за да задоволим стопанствата и стопаните, и второто за да поддържаме достатъчно количество захарно производство с оглед на увеличените нужди — ние трябва да направим тая стъпка, да увеличим цената на цвеклото, ако не повече, то поне с 1-2 лв. на килограм, за да бъдат стопаните поне горе-долу задоволени, без с това чувствително да се увеличава цената на захарта.

Г-да народни представители! Аз разбирам, че в тази област — на цените — най-малко значение и дял има Министерството на земеделието. Министерството на земеделието е апарат, който ни структурира, който се стреми да се произведе, да се улесни производството, да се подобрява то. В това отношение ние можем да отбележим много похвални грижи на Министерството на земеделието. Ние трябва да отбележим активизиране на агрономическите служби, активизиране на ветеринарните служби, активизиране на работата по водните синдикати, които вършат действително една колосална, голяма народоползена стопанска дейност.

Г-да народни представители! Във всички тези области ние можем да бъдем само доволни от сътрудничеството на Българската земеделска и кооперативна банка, чрез нейната кредитна политика, чрез нейните органи, които стоят на висота и които показва един твърде задоволителен морал. Обаче вън от всичко това аз смятам, че е от много съществено значение разбирането и ръководството които идват от централата, от Министерството на земеделието.

Аз отбелязвам с удоволствие по-голямата стегнатост, която имат днес службите в Министерството на земеделието. Тая стегнатост е отдавна желана от народното представителство. И можем да отбележим, че тя е намерила израз и в бюджетопоекта на Министерството на земеделието. Ние виждаме в този бюджетопоект една прецизност, една стегнатост — което е артикъл на министъра на финансите, на министъра на земеделието и на техните органи.

Г-да народни представители! Ние можем да пожелаем само едно: по-малко книжовност, повече практическа работа. Ние бихме желали, многото земеделско-стопански закони, които се създадоха, да бъдат опростени, да претърпят една ревизия дори, защото в тях има много и много неща, които са излишни, които не са полезни, и само чрез едно опростено, достъпно и разбираемо за народните маси земеделско законодателство, ние можем да бъдем уверени, че нашето земеделско стопанство ще върви напред. („Браво!“ Ръкоплескания)

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Петко Кършев — Няма го.
Има думата народният представител г-н Запрян Клявков.

Запрян Клявков: (От трибуната) Г-да народни представители! Предмет на нашето внимание е бюджетопоектът на нашето земеделие. На мене, като земеделец-стопанин, не остава нищо друго, освен да се радвам, като виждам голямата сума от 1.564.000.000 лв., отделена от нашето правителство за българското земеделие. От тая грижа проличава колко необходимо е нашето земеделско производство за великото време, в което живеем днес.

Г-да народни представители! Аз ще дам само няколко препоръки. При голямата суша, която преживяваме и с която се разделяме едва преди два месеца, аз, като земеделец-стопанин, дойдох до убеждението, че никога върховните места не бива да забравят, какво, наред с другата грижа, трябва да се готвим и за тези суши. Водните синдикати у нас изиграха една много хубава стопанска роля: те не оставиха нито капка от течащата вода и от подпочвената вода неизползувана за нашето народно стопанство.

Аз ще препоръчам на г-н министъра на земеделието, наред с грижите, които има, да бъде вменено в дълг на районните инженерства да набавят по няколко сонди, за да може там, където има подпочвена вода, същата да бъде изкарана и използвана за нашето народно стопанство.

Г-да народни представители! Аз констатирах в нашия край тогава, когато летните култури от зърнени храни бяха убити от градушка, че там, където имаше подпочвена вода, хората на първо, битни начала, без никакви сонди, си изкопаха долапи и с малки кончета и магарета можаха пак да изкарат по малко зеле, за да могат да прехранят семействата си.

Г-да народни представители! Грижите, които полага нашето правителство за земеделието, действително са много и те се преценяват от българския земеделец-стопанин. Несгодите, неволите и лишенията, които носи днешната война, българският земеделец-стопанин ги изживява със спокойствие, защото преценява великото време, в което живеем. Българският земеделец-стопанин схваща, че ние можахме да осъществим националните си идеали; че ние бяхме щастливи, благодарение на външната ни политика, напътствувани от нашия върховен вожд, да дойдем от 103.000 кв. клм. на 157.000 кв. клм. И затова той изживява със спокойствие, казвам, всички несгоди и лишения, защото те беднеят пред големите идеали, които осъществихме.

Тук се подхвърля дали в българското село има пари, дали то е богато. Аз тук от тая трибуна мога да ви съобща това, което констатирах при последната си обиколка, а именно, че българското село е богато с дух, че то е готово да понесе много по-големи несгоди от тези, които понася.

Наред с всички ваши грижи, уважаеми г-да министри, аз ще лансирам и една малка практическа мярка: да имате пред вид при определяне цените на всички произведения винаги да се пресмятат и производствените разходи. Аз виждам, че във вашата мярка, която прилагате, има нещо много здраво, има нещо много ценно, но наред с тая работа нека се държи сметка за производствените разходи. Когато ние ще държим цената на житото на 6.20 лв., нека държим сметка и за производствените разходи и те да не отиват по-нагоре, отколкото бяха. На никого няма да тежи, ако при определянето на цените на земеделските артикули се имат пред вид и производствените разходи. Дайте на българския земеделец-стопанин една скромна печалбица, той не е много алчен, и щом като може да изкара прехраната на своето домочадие, той ще бъде доволен, той с малко се задоволява. Положете ли тези грижи, бъдете повече от уверени, че духът на българското село ще акрепне и ще остане закрепен.

Това имах да кажа. (Ръкоплескания)

Председателстващ Димитър Пешев: Разискванията са приключени. Пристъпваме към разглеждане на бюджетопоекта параграф по параграф.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете заглавието и § 1*)

Ще ви съобща всички забележки и поправки, които са направени от бюджетарната комисия в обяснителната таблица.

На стр. 30, в „Отдел за земеделско образование и бита на селското население“, след „Началник на отдела“ се предвижда един „Главен инспектор“ с 8.000 лв. месечна заплата. В „Отделение за земеделско образование“ вместо „6 инспектори III-I ст.“ се предвиждат „5 инспектори III-I ст.“

На стр. 36 „Отделение за хидрография и проучвания“ става „Отделение за изучавания и хидрография“; „Служба напояване и водни централи“ става „Служба за напояване и водни централи“; също „Служба отводняване и корекции“ става „Служба за отводняване и корекции.“

На стр. 37 „Служба за поддържане постройки“ става „Служба за извършване на държавни постройки“; „Служба помпени станции

*) За текста на параграфите виж бюджетопоекта, приложен в края на 25. заседание.

и електрификация“ става „Служба за помпени станици и електрификация“.

На стр. 40, в „Отделение за рибарството“, след „Началник на отделение“ се прибавя „1 главен инспектор“ с 8.000 лв. месечна заплата.

На стр. 42, в „Отдел за метеорологични инструменти, експериментална метеорология и облакване“, вместо „1 ревизор III-I ст.“, се предвижда „1 физик III-I ст.“ с месечна заплата 4.600—5.600 лв.

На стр. 51 „Средно земеделско училище и стажантски учителски институт в с. Садово, Асеновградско“ става „Стажантски и учителски институт със средно земеделско училище в с. Садово, Асеновградско“, месечното възнаграждение на директора от 1.000 лв. се увеличава на 1.500 лв.; редовните гимназиални учители или учители-агрономи IV-I ст. се увеличават от 4 на 6.

На стр. 53 „Средно специално земеделско-домакинско училище в гр. Кюстендил“ става „Средно девическо земеделско-домакинско училище в гр. Кюстендил“.

На същата страница „Средно специално земеделско-домакинско училище в гр. Провадия“ става: „Средно девическо земеделско-домакинско училище в гр. Провадия“ като същото училище до 1 юли 1943 г. функционира вместо девическо практическо-земеделско училище в гр. Провадия със следния нов щат:

1 учител-агроном IV-I ст. — 4.600—5.800 лв. месечно
Нему месечно възнаграждение за 6 м. — 1.000 лв.
като директор за 6 м. — 300 лв.

3 учители-агрономи или учители по зем. домакинство или по земеделие IV-I ст. 3.000 5.800 лв. месечно

5 редовни гимназиални учители или учители агрономи IV-I ст. (за 6 месеца) 4.600—5.800 лв. месечно

1 касиер I кат. III-I ст. 2.800—3.800 лв. месечно

1 магазинер II кат. III-I ст. (за 6 месеца) 2.200—2.600 лв. месечно

1 старши работник 2.000 лв. месечно

1 писар (за 6 месеца) 2.300 лв. месечно

1 прислужник I кат. 1.800 лв. месечно

2 работници 1.800 лв. месечно

1 майстор (за шест месеца) 2.600 лв. месечно

На същата страница „Средно специално училище по тютюна в гр. Пещера (за 6 месеца)“, става: „Средно специално училище по тютюна в гр. Пещера“, като същото училище до 1 юли 1943 г. функционира вместо мъжко практическо земеделско училище в гр. „Пещера“ със следния нов щат:

1 учител-агроном IV-I ст. — 4.600—5.800 лв. месечно
Нему месечно възнаграждение за 6 м. — 1.000 лв.

като директор за 6 м. — 300 лв.
3 учители-агрономи или по зем. домакинство или по земеделие IV-I ст. 2.600—5.800 лв. месечно

3 редовни гимназиални учители IV-I ст. (за 6 месеца) 4.600—5.800 лв. месечно

3 майстори-специалисти (за 6 месеца) 3.200 лв. месечно

1 касиер I кат. III-I ст. 2.800—3.800 лв. месечно

1 писар (за 6 месеца) 2.300 лв. месечно

1 пазач (за 6 месеца) 1.900 лв. месечно

1 старши-работник 2.000 лв. месечно

1 работник-специалист (за 6 м.) 2.200 лв. месечно

1 прислужник I кат. 1.800 лв. месечно

2 работници 1.800 лв. месечно

На стр. 54, в „Мъжки практически земеделски училища“, след „Кюстендил“ се прибавя „Карнобат и Борисовград“, като в таблицата за броя на служителите, вместо „16 учители агрономи IV-I ст.“, става „18 учители-агрономи IV-I ст.“; вместо „48 учители по земед. домакинство, по земеделие или учители агрономи IV-I ст.“ става „54 учители по земеделие или учители-агрономи IV-I ст.“; вместо „16 касиери I кат. III-I ст.“, става „18 касиери I кат. III-I ст.“; вместо „15 старши-работници“ става „17 старши работници“; вместо „16 работници специалисти“ става „18 работници специалисти“; вместо „40 работници“ става „44 работници“ и вместо „7 прислужници I категория“ става „9 прислужници I категория“.

На същата страница в „Девически практически земеделски училища“ се заличават „Кочериново“ и „Карнобат“, като в таблицата за броя на служителите вместо „20 учители-агрономи IV-I ст.“ става „18 учители-агрономи IV-I ст.“; вместо „63 учители по земед. домакинство или по земеделие IV-I ст.“ става „57 учители-агрономи по земед. домакинство или по земеделие IV-I ст.“; вместо „20 касиери I кат. III-I ст.“ става „18 касиери I кат. III-I ст.“; вместо „20 старши работници“ става „18 старши работници“; вместо „20 прислужници I категория“ става „18 прислужници I категория“ и вместо „50 работници“ става „45 работници“.

На стр. 55 в началото се прибавя:

„Девическо образцово практическо земеделско училище в с. Кочериново“, със следния щат:

1 учител-агроном IV-I ст. с месечна заплата 4.600 — 5.800 лв.
Нему месечно възнаграждение като директор — 300 лв.

3 учители-агрономи по земеделско домакинство или по земеделие с месечна заплата 2.600—5.800 лв.

1 касиер I кат. III-I ст. с месечна заплата 2.800 — 3.800 лв.

1 старши работник с месечна заплата 2.000 лв.

1 прислужник I кат. с месечна заплата 1.800 лв.

2 работника по 1.800 лв. месечна заплата.

В „Специални практически земеделски училища по градинарство в гр. Горна Оряховица и Пловдив“, след „Горна Оряховица“, се прибавят думите: „и по декоративно градинарство в гр.“

На стр. 58 в „Завода за добитък „Вардар“ при гр. Скопие“ „1 ръководител на полевъдна станция“ става „1 ръководител на полевъдна секция“.

На стр. 59 „Скотовъден изследователски институт — Ст.-Загора“ става „Централен скотовъден изследователски институт — Ст.-Загора“. Заплатата на директора става 7.250—10.000 лв. месечно; „1 ръководител на развъдна станция“ става „ръководител на развъдна секция“; „1 ръководител на полските работи“ става „1 ръководител на полевъдна секция“ с 5.200 лв. месечна заплата. В „Делю за добитък в гр. Пловдив“ ръководителят на развъдна станция става „ръководител на развъдна секция“.

На стр. 63 в „Погранична ветеринарна служба“ се предвижда нова длъжност „1 инспектор ветеринарен лекар III-I ст.“ с месечна заплата 5.200—6.800 лв., а вместо 9 ветеринарни лекари III-I ст. стават 8.

Във „Върховен ветеринарно-хигиеничен и контролен институт за животински продукти“ заплатата на директора се увеличава от 6.400—7.200 лв. на 7.200—10.000 лв. месечно. Сборът на кредита за 8 началници в „Общи служби“ е погрешен — вместо 622.800 лв. трябва да бъде 589.200 лв.

На стр. 67 вместо „Гори“ става „Гори и лов“.

На стр. 68 в „А. Горски стопанства“ се предвиждат 24 счетоводители I кат. III-I ст. с месечна заплата 4.400 — 5.200 лв.; вместо 74 счетоводители II кат. III-I ст. стават 50.

В „III. Общински, други обществени и частни гори“ вместо 85 лесничей III-I ст. стават 84.

В „V. Горска администрация, горска политика и горска собственост“ вместо 80 лесничей III-I ст. стават 81; вместо 84 касиери I кат. III-I ст. — стр. 69 — стават 85; вместо 665 горски стражари II-I ст. стават 652.

На стр. 71 кредитът за повишение за изслужени години и пр. се намалява от 31.239.900 лв. на 30.951.900 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: По § 1 е постъпило писмено предложение от народния представител г-н Цеко Дамянов Вълчев, който предлага в обяснителната таблица на стр. 65, където се предвиждат „Поземлени дирекции в градовете Скопие и Ксанти“, да се заличат думите „Скопие и Ксанти“ и да остане само „2 поземлени дирекции“, за да се даде възможност на министъра на земеделието да определи седалищата на тия дирекции с заповед.

Г-н министърът на земеделието и г-н министърът на финансите са съгласни с това предложение.

Който г-да народни представители приемат, на стр. 65 от обяснителната таблица в „Поземлени дирекции в градовете Скопие и Ксанти“ да се заличат думите „гр. Скопие и Ксанти“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Който г-да народни представители приемат § 1 и таблицата към него с измененията и допълненията, както се докладваха от г-н докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 2)

Таблицата към § 2 на стр. 25 добива следния нов текст: (Чете) „Началниците на службите в областните градове.

Инспекторите, агрономите, учителите по земеделско домакинство и ветеринарните лекари при областните служби.

Инспекторите, районните агрономи, районните инспектори по скотовъдство и околийските инспектори по скотовъдство или млеководство при обществено-скотовъдните служби.

Областните и районни инженери по водите.

Областните началници по горите, помощник-областните началници на горите и областните началници на служби по укрепяване на порошката и залесяването, началници на областни служби по горски строежи и ръководители на секции за горски пътища и за укрепяване на порошката и залесяването.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 2, заедно с таблицата, както се докладваха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 3)

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 4)

В таблицата към § 4, на стр. 25, се правят следните промени:

„1 средно земеделско училище и стажантски учителски институт в с. Садово“ става: „1 Стажантски и учителски институт със средно земеделско училище в с. Садово.“

„1 средно специално земеделско-домакинско училище — Кюстендил“ става: „1 средно девическо земеделско домакинско училище — Кюстендил.“

Вместо 16 мъжки практически земеделски училища стават 18.

На стр. 26 вместо 20 девически практически земеделски училища стават 18. След тях се прибавя: „1 девическо образцово практическо земеделско училище — с. Кочериново.“

„1 Скотовъдно-изследователски институт — Стара Загора“ става: „1 Централен скотовъдно-изследователски институт — Ст. Загора.“

„1 средно земеделско училище и стажантски учил. институт — с. Садово“ става „1 Стажантски и учителски институт със средно земеделско училище — с. Садово.“

„1 средно земеделско-домакинско училище — Кюстендил“ става: „1 средно девическо земеделско домакинско училище — Кюстендил.“

Вместо 16 мъжки практически земеделски училища стават 18.

Вместо 20 девически практически земеделски училища стават 18.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които примат § 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 77, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 78)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 78, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 79)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 79, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 80)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 81)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 82)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 82, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 83)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 83, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 84)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 84, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 85)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 85, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 86)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 86, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 87)

В текста на § 87, ред 31, думите: „премии на стопани-овцевъди и др., които внасят над определен минимум овче, козе и друго мляко в млекопреработвателните заведения“ се заменят с думите: „премии на млекопроизводители и млекопреработватели, съгласно специалните наредби.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 87, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 88)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 88, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 89)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 89, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 90)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 90, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: § 91 получава нова редакция: (Чете)
„§ 91. Храна или порционни пари на учениците при Подковаческото училище и на работниците и служащите, съгласно правилник, одобрен от Министерския съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 91, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 92)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 92, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 93)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 93, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 94)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 94, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 95)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 95, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 96)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 96, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 97)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 97, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 98)

Кредитът по този параграф се увеличава от 4.500.000 лв. на 7.000.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 98, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 99)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 99, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 100)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 100, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 101)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 101, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 102)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 102, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 103)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 103, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 104)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 104, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 105)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 105, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 106)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 106, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: § 107 получава нова редакция: (Чете)

„§ 107. Надници и възнаграждения на временни работници, майстори, надзиратели, кантонери, пикьори, машинисти, техници и наблюдатели и проверители на водотечни, тлакомерни и помпени станции, на команден персонал на трудовашки и безработни групи, за експертизи и проучвания от местни и чужди лица по обекта „Тополница“ и наднични възнаграждения за всякакви мероприятия по водите.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 107, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 108)

В текста на този параграф, ред 11, след думата „строеж“ се прибавят думите: „и поддържане“.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 108, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 109)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 109, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 110)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 110, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 111)

В текста на този параграф, ред 1, след думата „майстори“ се прибавят думите: „надзиратели, машинисти.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 111, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 112)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 112, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 113)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 113, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: § 114 получава нова редакция: (Чете)

„§ 114. Храна или порционни пари на учениците при горските училища и на работниците и служащите, съгласно правилник, одобрен от Министерския съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 114, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 115)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 115, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 116)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 116, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 117)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 117, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 118)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 118, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 119)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 119, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 120)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 120, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 121)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 121, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 122)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 122, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 123)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 123, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 124)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 124, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 125)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 125, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 126)

В текста на този параграф на първия ред, думата „поддържане“ се заменява с думата „завършване.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 126, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 127)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 127, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 128)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 128, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 129)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 129, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 130)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 130, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: § 131 получава нова редакция. (Чете)

„§ 131. Порционни пари на работниците и служащите, съгласно правилника, одобрен от Министерския съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 131, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 132)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 132, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 133)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 133, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 134)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 134, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 135)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 135, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 136)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 136, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 137)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 137, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете § 138)

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 138, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: Всичко разходи 1.566.500.000 лв.

Председателстващ Димитър Пешев: С това бюджетопроектът на Министерството на земеделието и държавните имоти е окончателно приет. (Бурни ръкоплескания. Министър инж. Христо Петров става и с поклони благодари на г-да народните представители) Минаваме на следната точка, втора, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за бюджета на разните фондове на държавата за 1943 бюджетна година.

Моля г-н председателя на бюджетарната комисия да докладва законопроекта.

Докладчик Стамо Колчев: (Чете)

„ЗАКОНПРОЕКТ

за бюджета на разните фондове на държавата за 1943 бюджетна година

Чл. 1. Одобряват се приходите и разходите за 1943 бюджетна година на разните фондове, управлявани от министерствата и дирекциите, а именно:

1. По Главната дирекция на държавните дългове
2. Министерство на вътрешните работи и народното здраве
3. „ „ „ народното просвещение
4. „ „ „ финансите
5. „ „ „ правосъдието
6. „ „ „ търговията, промишлеността и труда
7. „ „ „ общ. сгради, пътищата и благоустройството
8. „ „ „ железниците, пощите и телеграфите

Всичко . .

П Р И Х О Д		Р А З Х О Д	
л е в а		л е в а	
	290.000		290.000
	230.750		217.495
	1.101.859.300		1.002.689.400
	2.868.180.000		2.865.420.000
	80.000.000		80.000.000
	526.505.000		526.455.000
	2.742.570.000		2.742.570.000
	23.450.000		23.450.000
Всичко . .	7.473.604.300		7.458.369.400

ТАБЛИЦА

на разните фондове на държавата, управлявани от министерствата и дирекциите, съгласно чл. 118 от закона за бюджета, отчетността и предприятията, за 1943 бюджетна година

Наименование на фонда	Приход	Разход
	лева	лева
1. Главна дирекция на държавните дългове		
а) Есентуални загуби от заемите, отпуснати на пострадали и пр.	100.000	100.000
б) Амортизационен фонд по заема на дружество „Червен кръст“	190.000	190.000
Всичко	290.000	290.000
2. Министерство на вътрешните работи и народното здраве		
а) Здравни фондове	32.000.000	20 100.000
б) Лечебни сгради	196.870.000	195.515.000
в) Княз Алеко Богориди	1.370.000	1.370.000
г) Ставри Константинов — гр. Сопот	510.000	510.000
Всичко	230.750.000	217.495.000
3. Министерство на народното просвещение		
а) Завешателя и дарители	5.525.300	9.753.400
б) Учителски заплати	916.000.000	916.000.000
в) Даровити деца, юноши и младежи	22.000.000	18.880.000
г) Учебници и учебни помагала	53.900.000	53.900.000
д) Подобрене условията за лекуване и работа в клиниките и институтите на Университета	4.000.000	4.000.000
е) Братя Евлоги и Христо Георгиеви, от Карлово	434.000	156.000
Всичко	1.001.859.300	1.002.689.000
4. Министерство на финансите		
а) Дирекция на пенсияте	2.045.570.000	2.042.810.000
б) Общински налози	600.000.000	600.000.000
в) Заеми на общините за водоснабдяване, осветление и благоустройство	180.000.000	180.000.000
г) Поморийски солници	5 010.000	5.010.000
д) Българска държавна лотария	4.600.000	4.600.000
е) Деловодители при държавните бариици	33.000.000	33.000.000
Всичко	2.868.180.000	2.865.420.000
5. Министерство на правосъдието		
а) Построяване сгради за съдебни места в царството	80.000.000	80.000.000
Всичко	80.000.000	80.000.000
6. Министерство на търговията, промишлеността и труда		
а) Д-р Васильяди	750.000	750.000
б) Кана Касева	5.000	5.000
в) Главна дирекция на труда	368.950.000	368.900.000
г) Дирекция за закупуване и износ на зърнени храни	127.000.000	127.000.000
д) Проучване на природните богатства	29.800.000	29.800.000
Всичко	526.505.000	526.455.000
Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството		
а) Пътища	860.000.000	860.000.000
б) Държавна каменна кариера „Бошуля“	14.502.000	14.502.000
в) Държавна каменна кариера „Гранитово“	10 996.000	10.996.000
г) Държавна каменна кариера „Витоша“	9.000.000	9.000.000
д) Водоснабдяване и канализации	125.000.000	125 000.000
е) Главна дирекция на строежите	1.723.072.000	1.723.072.000
Всичко	2.742.570.000	2.742.570.000
8. Министерство на железниците, пощите и телеграфите		
а) Пощенска спестовна каса и Пощенска чекова служба	23.450.000	23.450.000
Всичко	23.450.000	23.450.000
А всичко	7.473.604.300	7.458.369.400

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за бюджета на разните фондове за 1943 бюджетна година, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред е изчерпан.

За следното заседание, утре, 13 януари 15 ч., със съгласие на правителството, ви предлагам следния дневен ред:

Одобрене на предложенята:

1. За одобрение 2. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 9 декември 1942 г., протокол № 163 — относно конвенцията между царство България и република Словакия за уреждане на взаимна правна защита и съдебна помощ в областта на гражданското и търговското право.

2. За изплащане през 1943 г. поети антажменти за доставки на машини и консумативни материали за Държавната печатница през 1942 г. от икономии по бюджета на Министерството на финансите за 1942 бюджетна година.

3. За одобрение 51. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 14 декември 1942 г., протокол № 165, относно изсичането на изсъхнали кестенови дървета в Берковския балкан.

4. За одобрение 30. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 21 декември 1942 г., протокол № 168 — от-

носно продажбата на конфискуваните по закона за горите дървени материали в Скопската, Битолската и Беломорската области.

5. За одобрение 24. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 23 декември 1942 г., протокол № 170 — относно приложението на алинея трета и четвърта от чл. 11 на закона за дървоснабдяването.

Първо четене на законопроектите:

6. За приемане дарението на Съюза на общинските служители в България в полза на държавата — Главна дирекция на народното здраве.

7. За изплащане от държавата 2.500.000 лв. на акционерно дружество „Гебрюдер Бюлер & Ко“, Виена.

8. За отпускане народни пенсии на Мария Григор Василева и Василка Димитрова Ризова.

9. Одобрение решенията на прошектарната комисия, взети в заседанието ѝ на 2 декември 1942 г., протокол № 33.

Които г-да народни представители приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено в 19 ч. 37 м.)

Подпредседател: **ДИМИТЪР ПЕШЕВ**

Секретари: { **АЛЕКСАНДЪР ЗАГОРОВ**
ИВАН МИНКОВ

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВ**